

29. 5. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zaměstnanecké akcie v praxi

Podle § 258 odst. 1 z. o. k. platí, že: „Stanovy mohou určit, že zaměstnanci společnosti mohou nabývat její akcie nebo akcie společností s ní propojených za zvýhodněných podmínek uvedených v odstavci 2.“ Podle § 258 odst. 2 z. o. k. platí, že: „Stanovy nebo rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu mohou určit, že zaměstnanci nemusí splatit celý emisní kurs upsaných akcií nebo je mohou nabývat za jiných zvýhodněných podmínek, pokud bude případný rozdíl mezi splacenou částí emisního kursu a cenou nebo emisním kursem a cenou pokryt z vlastních zdrojů společnosti.“ Podle § 258 odst. 3 z. o. k. platí, že: „Odstavce 1 a 2 se použijí obdobně na zaměstnance společnosti, kteří odešli do důchodu.“

Ust. § 258 odst. 1 z. o. k. neupravuje zaměstnanecké akcie jako zvláštní druh akcií. Z předmětného ustanovení toliko vyplývá, že zaměstnanci mohou na základě ujednání ve stanovách nabývat akcie společnosti nebo akcie společností s ní propojených (tj. veškeré druhy akcií bez přívlastku) za zvýhodněných podmínek. Skutečnost, že zaměstnanci nejsou povinni (na rozdíl od ostatních upisovatelů) splatit celý emisní kurs upsaných akcií, z nich totiž ještě nedělá zvláštní druh akcií. To však nebrání tomu, aby akciová společnost zaměstnanecké akcie vydala jako zvláštní druh akcií ve smyslu § 276 odst. 1 z. o. k.

Ke stejnému závěru dospívá také komentářová literatura: „V prvním vydání tohoto komentáře jsme vyslovili názor, že zvláštní výhody poskytované zaměstnancům společnosti v souvislosti s nabýváním akcií společnosti nečiní z akcií, se kterými jsou spojeny, zvláštní druh akcií (zvláštním druhem akcií byly zaměstnanecké akcie upravené v obchodním zákoníku do jeho novely provedené zákonem č. [370/2000 Sb.](#)). Ve (spíše nepublikovaných) debatách se diskutuje o tom, zda přece jen nejde o zvláštní druh akcií, i když s nimi zákon jako se zvláštním druhem akcií nepracuje v tom směru, že se zvýhodněné nabytí akcií může týkat kteréhokoliv druhu akcií vydaného akciovou společností. Odpověď závisí na tom, jak nabytí akcií zaměstnanci (či bývalými zaměstnanci) společnosti upravují stanovy. Mohou-li zaměstnanci nabývat za zvýhodněných podmínek akcie, jejichž nabytí je otevřeno (za standardních, tedy nikoliv zvýhodněných podmínek) i jiným nabyvatelům (upisovatelům), což v praxi bývá pravidlem, nelze zvýhodněné podmínky považovat za právo vtělené do akcií, a nečiní tudíž z těchto akcií zvláštní druh. Stanovy však mohou upravit zvláštní druh akcií, které mohou nabývat pouze (stávající či bývalí) zaměstnanci; učiní-li tak, budou zaměstnanecké akcie představovat zvláštní druh akcií, s nimiž je spojeno (do kterých je vtěleno) jako zvláštní právo ve smyslu § 276 právo zaměstnanců nabytí (upsat) tyto akcie za stanovených podmínek.“[1]

Pro účely tohoto článku však budu (pro zjednodušení) používat pojem zaměstnanecké akcie, jak pro akcie, na které dopadá výměr § 258 odst. 1 z. o. k., tak i pro zaměstnanecké (pravé) akcie v užším

slova smyslu (§ 276 odst. 1 z. o. k.).

Zaměstnanecké akcie jako zvláštní druh akcií byly historicky (do 31. 12. 2000) upraveny v § 158 obch. zák., a to následujících způsobem:

„(1) Stanovy mohou určit vydání zaměstnaneckých akcií a spojit s nimi právo na jejich vrácení společnosti.

(2) Souhrn částí jmenovitých hodnot všech zaměstnaneckých akcií nepodléhajících splacení upisovateli nesmí překročit 5 % základního jmění. Souhrn částí jmenovitých hodnot zaměstnaneckých akcií, které nepodléhají splacení upisovateli, musí společnost krýt z vlastních zdrojů.

(3) Zaměstnanecké akcie znějí na jméno a mohou být převáděny pouze mezi zaměstnanci společnosti a zaměstnanci společnosti, kteří odešli do důchodu.

(4) Ke dni úmrtí majitele zaměstnanecké akcie nebo zatímního listu nahrazujícího zaměstnaneckou akcii nebo ke dni skončení jeho pracovního poměru ke společnosti mimo odchod do důchodu podle odstavce 3 se pozastavuje výkon práv spojených s touto akcií nebo tímto zatímním listem a akcie nebo zatímní list musí být vráceny bez zbytečného odkladu společnosti. Ustanovení § 214 se použije obdobně. Pokud stanovy neurčují jinak, zaplatí společnost za vrácenou akcii nebo zatímní list splacenou část emisního kursu, nebo je-li vrácena akcie nebo zatímní list společnosti, jejíž akcie se obchodují na veřejném trhu, poměrnou část kursovní hodnoty akcií společnosti, jež byla naposledy uveřejněna na veřejném trhu ke dni vzniku povinnosti vrátit akcii nebo zatímní list, pokud mají stejnou jmenovitou hodnotu. Pokud bylo tento den uveřejněno více kursů, je rozhodující nejvyšší kurs.

(5) Podrobný postup pro nabytí, převod a vrácení zaměstnaneckých akcií určí stanovy.

(6) Pokud z toho zákona nevyplývá něco jiného, mají majitelé zaměstnaneckých akcií stejná práva jako ostatní akcionáři.“

V tomto článku si ukážeme, jak klauzule o zaměstnaneckých akciích může v praxi vypadat.

Tak např. podle čl. 5 odst. 3 stanov[2] obchodní společnosti **NWT Manažerská a.s.** platí že:

„Manažerské akcie:

- s každým druhem manažerské akcie, tj. s akciemi typu A až J, je spojeno právo na výplatu dividendy společnosti, a to v rozdílné výši určené valnou hromadou v návaznosti na výkon divize řízené osobou, **jejímž je akcionář vedoucím zaměstnancem;***
- **právo je vlastnit je výhradně spjato se zaměstnaneckým či obdobným poměrem k řízené osobě;***
- právo hlasovat s nimi na valné hromadě je s manažerskými akciemi spjato pouze tehdy, vyžaduje-li zákon hlasování na valné hromadě podle druhu akcií; v takovém případě je s 1 ks (jedním kusem) manažerské akcie o jmenovité hodnotě 4.000 Kč (čtyři tisíce korun českých) spojen 1 (jeden) hlas, celkový počet hlasů spojených s manažerskými akciemi je v takovém případě 50 (padesát).“*

Podle čl. 5 odst. 2 stanov[3] obchodní společnosti **SMPA holding a.s.** platí že: *„S akcií druhu A jsou spojeny práva ze zákona náležející kmenovým akciím, **jde-li však o právo na podíl na zisku, je s akcií druhu A toto právo spojeno pouze v případě, že ke dni konání valné hromady, která rozhoduje o rozdělování zisku mezi akcionáře, je jejím vlastníkem akcionář, který je zaměstnancem zaměstnaným v pracovním poměru u společnosti SMPA holding a.s. nebo u společnosti, jejímž je společnost SMPA holding a.s. jediným společníkem nebo akcionářem (dále jen „dceřiná společnost“) nebo akcionář, jehož pracovní poměr u společnosti SMPA holding a.s. nebo její dceřiné společnosti skončil v době šesti měsíců před konáním takové***

valné hromady; podíl na zisku schváleném valnou hromadou k rozdělení mezi akcionáře se určí poměrem akcionářova podílu k základnímu podílu sníženému o tu část základního kapitálu, která připadá na akcie, s nimiž není ke dni konané valné hromady rozhodující o rozdělení zisku mezi akcionáře spojeno právo na podíl na zisku.“

V čl. VII. odst. 13 stanov[4] obchodní společnosti **Beskyd Agro a.s. Palkovice** se lze dočíst, že: **„Zaměstnanci společnosti mohou nabývat její akcie a akcie společnosti s ní propojených za zvýhodněných podmínek. Tato možnost se vztahuje i na bývalé zaměstnance společnosti, kteří odešli do důchodu. Zvýhodnění spočívá v tom, že nemusí splatit celou cenu akcií a rozdíl bude pokryt z vlastních zdrojů společnosti. Takto nabyté akcie jsou zaměstnanci při převodu povinni nabídnout společnosti, a to za stejnou cenu za jakou je nabyli. Nabídka musí být učiněna písemně a společnost je povinna ve lhůtě jednoho měsíce od doručení této nabídky sdělit, zda využije svého předkupního práva, či nikoliv. Po uplynutí této lhůty, kdy společnost nevyužije předkupního práva, postupuje se při převodu akcií v souladu se zněním stanov.“**

Podle čl. 5 odst. 5.5 stanov[5] obchodní společnosti **KOFOLA ČESKOSLOVENSKO A.S.** platí že: **„Přípouští se, že při upsání nebo nabývání akcií společnosti Kofola jejími zaměstnanci a zaměstnanci jejich dceřiných společností nemusejí zaměstnanci společnosti Kofola a zaměstnanci jejich dceřiných společností splatit emisní kurs takových akcií v plné výši, nebo je mohou nabývat od společnosti Kofola za jiných zvýhodněných podmínek, pokud bude případný rozdíl mezi splacenou částí emisního kursu a cenou nebo emisním kursem a cenou pokryt z vlastních zdrojů společnosti Kofola. Podmínky takového nabývání akcií společnosti Kofola stanoví představenstvo. Tento článek se použije obdobně na zaměstnance společnosti Kofola a zaměstnanci jejich dceřiných společností, kteří odešli do důchodu.“**

Podle čl. VII stanov[6] obchodní společnosti **Podblanicko Louňovice pod Blaníkem a.s.** platí že: **„Zaměstnanci společnosti mohou nabývat akcie společnosti za zvýhodněných podmínek. Zaměstnanci jsou povinni splatit minimálně 40 % ceny akcií, za něž je společnost pro zaměstnance nakoupila, pokud bude případný rozdíl mezi splacenou částí emisního kursu a cenou nebo emisním kursem a cenou pokryt z vlastních zdrojů společnosti. Souhrn částí kupních cech všech akcií, jež nepodléhají splacení zaměstnanci, nesmí překročit 5 % základního kapitálu v době, kdy se o prodeji akcií zaměstnancům společnosti rozhoduje. K rozhodnutí o prodeji akcií společnosti zaměstnancům je oprávněno představenstvo společnosti, které tuto možnost musí zveřejnit minimálně na dobu patnácti dnů na úřední desce společnosti s uvedením ceny, za kterou může zaměstnanec akcie nabýt. Nabídka na odkup akcií musí být zaměstnancem učiněna písemně ve lhůtě, která nesmí být kratší než patnáct dnů od uplynutí doby zveřejnění, a kupní cena musí být zaměstnancem zaplacená ve lhůtě do 30 (třiceti) dnů ode dne uzavření smlouvy.“**

Podle čl. 8 stanov[7] obchodní společnosti **ZDOBNICE a.s.** platí že: **„12. Zaměstnanci společnosti mohou nabývat akcie společnosti za zvýhodněných podmínek dále uvedených v těchto stanovách.**

13. Akcie nabyté za účelem jejich prodeje zaměstnancům lze prodat za zvýhodněných podmínek jen zaměstnancům společnosti, kteří nejsou ve zkušební či výpovědní době.

Pravidla nabývání akcií společnosti zaměstnanci jsou:

a) Představenstvo společnosti vyhláší nabídku prodeje akcií zaměstnancům, podrobnosti zvýhodněného prodeje a stanovuje dobu trvání závaznosti nabídky, která nesmí být kratší než deset dnů od doby zveřejnění nabídky. Nabídka se zveřejňuje na úřední (vývěsní) desce v sídle společnosti a obsahuje nabídkovou cenu, za kterou může zaměstnanec akcie nabýt. Zaměstnanec uplatňující nárok na odkoupení akcií za zvýhodněných podmínek od

společnosti musí ve vyhlášené době závaznosti nabídky doručit písemně svůj požadavek na koupi akcií do sídla společnosti.

b) Prodej akcií zaměstnancům se realizuje za cenu sníženou maximálně o 60 % z průměrné pořizovací ceny všech akcií nakoupených společností k datu rozhodnutí představenstva o zvýhodněném prodeji, tj. zaměstnanci musí zaplatit minimálně 40% ceny akcií, za něž je společnost nakoupila.

c) K rozhodnutí o termínu prodeje akcií společnosti zaměstnancům a nabídkové ceně je oprávněno představenstvo společnosti, které prodej v souladu s těmito stanovami realizuje.

14. Po uplynutí vyhlášené doby závaznosti nabídky představenstvo vyhodnotí nabídky zaměstnanců a schválí prodej akcií za zvýhodněných podmínek jednotlivým zaměstnancům. Podmínkou schválení je uspokojení zaměstnanců, kteří podali nejvýhodnější nabídku. Představenstvo je však povinno dbát všech požadavků uplatněných zaměstnanci. Pokud uplatněné požadavky zaměstnanců na koupi akcií překročí vyhlášenou nabídku akcií, uskuteční se prodej poměrně mezi jednotlivé zaměstnance. Zaměstnanec nemůže odkupem od akciové společnosti získat větší podíl než 10 % základního kapitálu.

15. V případě, že nebude část akcií odkoupena postupem dle předcházejících ustanovení tohoto článku, je představenstvo oprávněno, po uzavření nabídek a schválení prodeje akcií, rozhodnout o prodeji zbývajících akcií kterémukoliv zaměstnanci společnosti za původně nabídnutou cenu.

16. Kupní cena musí být zaplacená do 60 dnů ode dne uzavření smlouvy o převodu akcií. Při podpisu smlouvy musí být zaplaceno alespoň 30% kupní ceny.“

Podle § 11 stanov[8] obchodní společnosti **Kralovická zemědělská a.s.** platí že:

„1) Zaměstnanci společnosti (dále jen zaměstnanci) mohou nabývat Akcie nebo akcie společností s ní propojených za zvýhodněných podmínek.

2) Zvýhodněné podmínky spočívají tom, že zaměstnanci nemusí splatit celý emisní kurs upsaných Akcií (emitovaných za tímto účelem při zvýšení základního kapitálu Společnosti) nebo celou cenu Akcií (za kterou je Společnost pro zaměstnance nakoupila). Vzniklý rozdíl mezi splacenou částí emisního kursu a cenou nebo emisním kursem a cenou anebo nákupní cenou a prodejní cenou bude pokryt z vlastních zdrojů společnosti.

3) Souhrn rozdílů mezi splacenou částí emisního kursu a cenou nebo emisním kursem a cenou anebo nákupní cenou a cenou všech Akcií, jež nepodléhají plnému splacení zaměstnanci podle odstavce 2) stanoví valná hromada (při rozhodování o zvýšení základního kapitálu Společnosti) nebo představenstvo (při nákupu akcií pro zaměstnance). V případě nákupu vlastních Akcií za tímto účelem pak tento souhrn rozdílů nesmí překročit 5 % základního kapitálu Společnosti v době rozhodnutí představenstva o jejich nákupu.

4) Valná hromada v případě zvýšení základního kapitálu za účelem zvýhodněného úpisu Akcií zaměstnanci nebo představenstvo společnosti v případě zvýhodněného prodeje Akcií zaměstnancům rozhodne o:

a) konkrétních zvýhodněných podmínkách úpisu Akcií zaměstnanci,

b) množství upisovaných nebo nakupovaných Akcií,

c) emisním kurzu nebo nákupní ceně Akcií nebo způsobu jejich určení,

d) částce, kterou zaměstnanci zaplatí na emisní kurz nebo kupní cenu Akcií,

e) bližších pravidlech upisování nebo prodeje Akcií zaměstnancům.

5) Zvláštní právo na zvýhodněné nabytí akcií mohou uplatnit pouze stávající zaměstnanci a zaměstnanci, kteří odešli do důchodu.

6) Valná hromada může pověřit představenstvo zvýšením základního kapitálu formou upisování Akcií zaměstnanci. Valná hromada dále může po přijetí rozhodnutí o rozdělení zisku rozhodnout, že podíl zaměstnanců na zisku lze použít jen ke splacení Akcií zvýhodněně upisovaných zaměstnanci, a to za konkrétních podmínek stanovených usnesením valné hromady.“

Podle čl. VII. odst. 7 stanov[9] obchodní společnosti **AGRA Brtnice, a.s.** platí že: „**V zájmu stabilizace společnosti mohou stávající akcionáři a zaměstnanci společnosti nabývat kmenové akcie společnosti za zvýhodněných podmínek a nemusí splatit celý emisní kurs těchto akcií, pokud bude pokryt z vlastních zdrojů společnosti. Cena odprodáváných akcií však nesmí klesnout pod 25 % nominální hodnoty akcie. O podmínkách zvýhodněného odprodeje nabytých vlastních akcií zaměstnancům rozhoduje představenstvo.“**

Podle čl. V. odst. 4 stanov[10] obchodní společnosti **PROBIOS a.s.** platí že: „**Zaměstnanecké akcie zní na jméno, jsou nepřevoditelné a prodávají se za cenu určenou představenstvem. Společnost vede seznam majitelů zaměstnaneckých akcií. V případě úmrtí nebo ukončení pracovního poměru, s výjimkou odchodu pracovníka do starobního důchodu a nebo plného invalidního důchodu zanikají práva ze zaměstnanecké akcie. Tato akcie musí být odevzdána společnosti, která je povinna odkoupit ji za jmenovitou hodnotu. Držitel zaměstnanecké akcie si může od společnosti odkoupit produkty, výrobky a využít služeb společnosti v rozsahu a cenách stanovených představenstvem společnosti. Majitelé zaměstnaneckých akcií mají stejná práva jako majitelé ostatních akcií.“**

JUDr. Vladimír Janošek,

advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1

110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563

e-mail: janosek@arws.cz

---

[1] ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. § 258. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha:

Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 515.

[2] Stanovy jsou dostupné ze sbírky listin Krajského soudu v Brně pod sp. zn. B 4803/SL32/KSBR.

[3] Stanovy jsou dostupné ze sbírky listin Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. B 10127/SL11/KSOS.

[4] Stanovy jsou dostupné ze sbírky listin Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. B 1143/SL68/KSOS.

[5] Stanovy jsou dostupné ze sbírky listin Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. B 10735/SL43/KSOS.

[6] Stanovy jsou dostupné ze sbírky listin Městského soudu v Praze pod sp. zn. B 3954/SL86/MSPH.

[7] Stanovy jsou dostupné ze sbírky listin Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. B 981/SL30/KSHK.

[8] Stanovy jsou dostupné ze sbírky listin Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. B 691/SL58/KSPL.

[9] Stanovy jsou dostupné ze sbírky listin Krajského soudu v Brně pod sp. zn. B 6903/SL46/KSBR.

[10] Stanovy jsou dostupné ze sbírky listin Městského soudu v Praze pod sp. zn. B 2290/SL53/MSPH.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [Dva problémy s pracovní pohotovostí](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele vstupuje v účinnost](#)
- [Souběh funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu - judikaturní vývoj](#)
- [Nejvyšší soud: Příspěvek na penzijní připojištění se řadí mezi pracovní a mzdové podmínky](#)
- [Změny nejen parametrů exekučních srážek pro rok 2026](#)
- [Transparentní odměňování](#)
- [K osobnímu příplatku v platové sféře](#)
- [Odvolání vedoucího zaměstnance z funkce a některé související otázky z HR praxe](#)